

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

caput secundum. De bello rusticorum Lutherani Evangelii defendendi
causa excitato deque miserabili eorundem strage.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

ergo neget, Lutherum tamquam novum giganteæ terræ filium caput suum non cælo, sed medio inferno intulisse, ad terrestres deos oppugnandos.

VI. Atqui ò Evangelici, Mundi, si diis placet, Restauratores, non hanc semitam ingressi, non his rationibus olim usi sunt Apostoli, qui populos omnes ad unius Jesu Christi cognitionem adduxerunt. Non ita olim fecit Bonifacius, quâdo prima Christianæ religionis semina in Germania sparfit. (a) Non ita primi illi Christiani, fortissimi illi Jesu Christi athletæ, loquuti sunt. Colimus, inquit Terullianus, (b) Imperatorem, ut hominem à Deo secundum, & quidquid est à Deo consequentum, solo Deo minorem. Sic enim omnibus maior est, àum solo vero Deo minor est. Legati illi Jesu Christi non ignem, ferrum & sanguinem spirabant, uti Lutherus (c) Principes, divinum illud oraculum S. Paulus Apostolus, ait à Deo missos, à Deo constitutos, ac Dei proceres esse. In epistola ad Romanos capite XIII. eisdem verbis illud nō semel repetit. Non esse potestatem nisi à Deo. Sed quæ admodum idē nihil auditoribus suis magis inculcavit quam erga magistratus obedientiam; sic e contra Lutherus plusquam Sæctorea voce contra eisdem conclamavit, ac naturalem illam Principibus obediendi ac debitum honorem præstandi inclinationem modis omnibus è subditorum animis evellere conatus est; ut scilicet populorum rebus novis semper studentis, favorem ac studia sibi conciliaret. Id ergo unum reliquum erat, ut inverso, vel in chlamydem potius mutato cucullo monachus nudum gladium manu tenens, velut alter Zisca aut Zuinglius, exercitum antecederet, & pugne signū daret. Multorum sermonibus celebratur vox illa Zuinglij dicentis, incendium hoc religionis sanguine extinguendum esse: sed non minus Lutheri illud apophthegma memorabile est, qui, ut Erasimus in epistola ad Belgas fratres scribit, dicere solebat. Evangelij naturam esse turbas & seditiones excitare nempe Lutherani. Idem in libello contra Ducem Brunsvicensem, inquit, A risu se abstinere non posse, populos ita inter se commissos ac digladiantes inuentem: Quam diversa est vox illa Salvatoris, dicentis (d) Beati pacifici, quoniam Filij Dei vocabuntur. Idem apud Evangelistam Marcum (e) discipulos alloquens ait: Pacem habete inter vos. Et apud S. Joannem: Pacem meam relinquo vobis. (f) Quid Lutherus? Ego inquit, scio doctrinam meam bellum parituram. Papa illa mancipia omni armorum genere oppugnanda sunt. Et certe Salus hic sive Martis sacerdos, quod scripserat ac dixerat, VVormatiæ præsentem

Imperatore verum esse demonstravit, in hæc verba erumpens: Non veni ut pacem adferrem, sed gladium. Quæ verba ei, quæ Christianitatis spolia cum Luthero postea divisit, tantopere placuerunt, ut eis pro symbolo usus sit. Cuius socius & assecla ad æternam rei memoriam scribere non erubuit. (g) Evangelij sui sementem in cruento illo ad Druydarum urbem prælio primum iactam fuisse. Sed quæso, domini Evangelici in quo Evangelio reperistis, gladium à Salvatore ordinatum esse, ut eo Ecclesia plantetur ac propagetur? Nulla profecto alia ille instrumenta ædificandæ Ecclesiæ Apostolis dedit, nulla illi alia successoribus reliquerunt: quam doctrinam & disciplinam: quin etiam eosdem monuit, ut persecutiones æ quo animo perferrent, atque animas suas in patientia possiderent. Sic moriendo, non occidendo, plusquam trecentis annis primi Christiani Ecclesiam propagaverunt: hacque una ratione populos vicebant, reges domuerunt, & tyrannos captivos abduxerunt.

DE BELLO RUSTICORUM LUTHERANI Evangelij defendendi causa excitato: deque miserabili eorundem strage.

CAPUT II.

ARGUMENTUM.

- I. Initium turbarum uti hæresios in Germania.
- II. Rusticani duce Lutherano quodam, tumultuantur.
- III. Idem sub prætextu Evangelij.
- IV. Lutherus ignem à se accensum extinguere conatur.
- V. Nobilitas Rusticanos cœdit.
- VI. Prodigia quadam, ac miseria inde orta.

I. Vs quando in spacium sese effudere quadrigæ.
Fertur equis aurigæ, nec audit currus habenas:

Sic ubi vulgi animis semel licentia permiffa fuerit, illicet quocumque quis impulerit, præcipientes feruntur, a videque quamcunque res novandi omniaque miscendi arripiunt occasionem. Germani locustarum Apocalypticarum veneno iam ebrij, olim & suâna hæctenus observãtia Principes & Magnates
Vita eius in Moguntia Serarj, Surio, Sidoribus Brovveri &c. Epistola eiusdem. b V. Conradi Andrea senn Vetteri Lutherum Pacificum. c Matth. 5. d Marc. 9. f lo- an. 14 g Bez. ad Angliã Reginam.

& Magistratus suos prosequi soliti lecto illo furiosi Lutheri libello quem Captiuitatis Babylonice Prodromum inscripserat, statim cristas erigere, obedientiamque detrectare cœperunt. In eo quippe nouus hic Propheta (cuius doctrinæ fundamenta iam ante in libro de sæculari potestate iocerat) docebat: *inter Christianos nullam esse, ut ita dicam, superioritatem, nullam potestatem, nullum magistratum.* Huius & illa sunt: *Nullam spem esse salutis, quam diu secundum leges humanas seu ciuiles respublica administratur. Rogandum esse Deum, ne subditi magistratibus obediant, &c.* Huius tubæ sonitu exciti subditi contra Principes, clientes contra patronos, ciues contra magistratus, serui contra dominos per omnem fere Germaniam armate se cœperunt; ac dulcissima pax in lugubre bellum subito fuit commutata: incendiumque hoc inde à Thuringiæ & Saxonie finibus, Lutheri latibus, progressum, ad Alpes vsque penetravit, ac magnam deinde Germania partem, vt Sleidanus fateatur, *peruasisit*, adeo vt An. 1525: in sola Bambergensi & Heibipolensi diœcesibus Franconiæ, CXXXIII. nominatæ Arces Nobilium & Illustrium euerisæ in Catalogo meo recensentur. Taceo de alijs & de innumerabilibus cœnobijs. Et quidem diuina prouidentia Nobilitas Franconiæ sensit prophetæ sui falsi factum primitias, quæ eius audaciam oblati armis antea confirmauerat. Nihil tum audiebatur præter coniurationes, seditiones, direptiones urbium, provinciarum deualtationes, illadem denique omnium malorum & miseriarum, recteque de illo tempore Virgilianum illud vsurpari poterat: *Pallor ubique, paucor, & plurima mortis imago.*

Harum vero turbatum complices, quandoquidem de Euangelica Libertate ageretur, sibi persuaserant eam esse causæ suæ bonitatem ac iustitiam; vt nihil omnino illicitum putarent quod ad eam defendendam pertineret. Nec mora. Vix pauci obedientiæ iugum abiecerant, quum ecce omnis fere multitudo passim sese commouit, ac contra Principes ac Magistratus consurrexit. Equidem malo exemplo nulla perniciosior est doctrina, præsertim apud vulgus in deserta, quod quæ ab alijs fieri & tolerari videt, quantumcumque mala sint & turpia, licita tamen atque etiam honesta putat: eoque fit, vt alter alterum ad idem audendum animet atque accendat. Est enim nefarium eiusmodi consiliorum ea natura, vt qui semel assenserint, peiora ac flagitiosiora indices aggre-

diantur, nec prius conquiescant quam ad extremam malitiæ & crudelitatis lineam sit peruertum. Reformationem quidem seditiosi hi rustici verbo flagitabant, interim vero nihil nisi turbas & horribilem confusionem machinabantur. Sed nõ magis ab hac hominũ colluione boni aliquid, quam a terra ex eluione aquarum concreta vlla fertilitas aut frugum copia expectari possit.

II. Eorum qui primi arma contra magistratus arripuerunt, dux fuit Lutheranus quidam, Christophorus Schaplerus nomine: qui breui è simplici illa, & quæ velut mobile lignum alienis neruis ducitur, plebe magnum satis confecit exercitum, non armis tantum, verum machinis etiam ac tormentis instructum. Prodeunt in aciem infelices, ponunt castra, obuia quæque, monasteria, arces, domos diripiunt atque incendunt, cædibusque grassantur. Et quemadmodum in rebus malis nullus modus aut mensura est, sic pessima hæc fax hominum tanto furore ac rabie vsa est, vt in sola Franconia vltra trecenta monasteria & arces incenderit ac deuastarit, vt Claudius Conradus Vimpina (a) scribit. Multi sane Comites, Barones ac Nobiles inauditam horum rabiem & crudelitatem effugere non potuerunt: inter quos Comites quidam Maximiliani Imp. gener, crudelissimo supplicij genere, interemptus, & protentis hastis ab ipsis confossus fuit; coniuge ad ipsorum pedes proiecta, & marito multis cum lachrymis vitam deprecante, summa cum iniuria reiecta. Nec mirum hoc in iis hominibus, qui nobilitati, virtuti, honestati & religioni bellum induxerant, & in quibus illorum quidquam esset, suspendio omnes dignos existimabant.

III. His vero omnibus, vt dicere cœperamus, causa obducebatur, quasi & Euangelij tueri doctrinam, & seruitutem à se profigare vellent. In literis ad Principes, inquit, *Nos congregati sumus, vt Iesu Christi nomen libere proficemur, eiusque diuinam iustitiam conseruemus.* Eandem illi vocem, idem vorum, quod auribus nostris toties postea insonuit, ingeminabant, nempe: *Viuat Euangelium.* Imo Lutherum scripsitendo & edendo libellos imitati sunt, & primo omnium XII. articulos edidere, ad imitationem Symboli Apostolorum, qui erant postulata talia quæ nisi sibi concederentur ostendebant media sibi non defutura

a *Claud. Conr. Vimpina & Erasmo Alb. cont. Zuingl.*

ra. b Ex postulatis erat, ut ipsis liceret ministros Ecclesia eligere, qui verbum Dei pure doceant, nullis admistis hominum decretis (vnicum Lutheri scutum) 2. Nolle se posthac vllas dare decimas, nisi qua in Pastores & egenos distribuere. 3. rem indignam esse, quod huc usque velut conditione serui sint habiti: quum tamen Christi sanguine omnes in libertatem sint asserti. Seruitutem illam deinceps se nolle ferre, nisi Scriptura sacra testimonio demonstretur. aquis, esse, ut ferant. Vt paucis dicam, omnes pares esse, vel potius, conscientiam soli sacrae Scripturae, quam assidue in ore ac manu ferebant, si diis placet, accommodando, ijs à quibus hactenus acceperant, leges praescribere volebant. Interea Lutherus omnium ferè sententijs, vt qui nihil hactenus ad populum maiori contentione quam Euangelicam libertatem iactauerat, velut harum turbatum auctor atque incentor designabatur. Nec abnuet, quisquam qui libros eius legerit, aut quintam essentiam eorum in Conradi Andreae libro de pacifico & miri Luthero. quimo Lutherus hos XII. Art. Rebelliū eū Auctario in Saxonia recudi curauit. In quo Auctario ait culpam esse in Magistratibus Ecclesiasticis, & Deum per rusticos delinere, quod contra suam doctrinam insaniant, & quod orbis stupere posset, iubet principes ab his rebellibus rusticis veniā petere; & asserit Magistratū nec posse nec debere impedire, quo minus vnusquisque doceat, credatque quod collibitum sit? siue Euangelium sit siue mendacium. (c) Sed etsi id nesciretur de Luthero, aliunde constat eius Sanguinarius animus.

Si quis te cogere velit (inquit in quingentis à se promulgatis Articulis (d) vs Papa in decreto suis fecit, ne tempore Aduentus aut Quadragesima carnem edas, ne patere eam libertatem tibi eripi. Quis te Deus donauit, sed potius in contemptum ipsius, fac contrarium, dicens: Quandoquidam carnis esu mihi interdixit, & ex oppressione mea libertatis legem facere vis, vel inuiso te carnem manducabo. Neque hoc in ventris tantum cibis, sed etiam alijs in rebus quæ libertate esse debent, facere iubet. (e) Quis est inquit, Papa? quis est ille dominus qui te voluntatis sua & imperij mancipium reddere possit? Natura te libertate donauit, quam vel cum vita periculo tuari ac conseruare debes. Et quidem si Guicciardino credimus, Lutheri rebus multum illud obstitit, quod subditis rebellionem contra Principes excitandi viam monstrauit, similis illius apud Homerum,

Cui iocus & ludus fuerat miscere supremis
Ima; uisci quo suis dare; deicere omnia, caelis

Denique, aqua, & terra compagem soluere totam.

IV. Vbi vero animaduertit ita incensam plebis insaniam, vt ad summas miseras nulla fieri posset accessio; omniaque iam sanguine redundarent, voce & stilo contra rusticos conuersis, incendium à se excitatum extinguere quodammodo conatus fuit, cuius tamen auctorem non minus impudenter se negabat, quam audacter antea seditiofas voces & scripta sparserat. Sed quid tu verbis frustra id negas quod actiones tuae omnes loquuntur? Hanc praeposteram Lutheri diligentiam, vel malitiam potius, Erasmus libellos populari lingua contra Rusticos ab eo scriptos videns, false ridet, (f) eumque suis illis prioribus de Euangelica contra humanam tyrannidem Libertate scriptis rebellionis ac tumultibus illis occasionem dedisse, aperte testatur. O summam hominis malitiam! Lutherus bello iam cui fomitem ipse subiecerat, flagrante, pacem seruandam esse clamat: interim Principes hortatur, vt miseros in frustra fecent. Quinetiam Principem quendam libro II. contra Rusticos appellans, ait eorum cade facilius ac melius caelum, quam alios precibus, promeriturum.

Dum ita Lutherus receptui canit, & turbas illas iam lenitate iam rebellium sanguine sedari suadet; Muncerus oleum igni affundit, & seditioforū animos multo magis inflammat, doctrinam suam pulcre itidam, è S. Scriptura demonstrans, nec minus Spiritu sancto quam Lutherus praedictum se iactans. Docebat vero, Euangelij libertatem armis esse propugnandam. Non vno Scripturae loco Deum promittere, ad futurum se miseris, & oppressurum esse impios. Eam promissionem proprie ad se pertinere, vt qui regnum Dei vnice propagare studeant. Principes quidem illos vocari, sed reuera tyrannos esse. Deum olim Regibus mandasse, vt volumen legum quas ipse tulisset diligenter inspicerent; quod quidem illi minime faciunt. Sicut ergo è templo quondam Christus eiecerit emtores ac venditores; ita nunc etiam sacrificulos eorumque patronos ac socios eliminaturum. Moriendum ergo potius quam Euangelij doctrinam sibi eripi patientum. A Deo vicioriam sibi certo certius promissam. Notum esse quid Gedeon, quid Ionathas, quid Dauid diuino subnixi auxilio fecerint. Idem se facturum, &c. Hæc quidem tum Noui huius Prophetæ (de quo libro II.

b Vlenberg. Vita Lutheri cap. 15. num. 1. c Vlenberg. f. i. Vita Luth. cap. 15. d Art. 39. e In serm. ser. 4. post Inuocauit. f. Eras. in Hyperasp.

II. plura diximus) fuit oratio, ex aliorum scriptis à nobis excerpta. Sic vero credulum vulgus Muncerus dementaverat, ut quo vellet, eos facile inclinaret, ut qui ab ipſis pro vate cœlitus ad depellendam ab ipſorum cervicibus ſervitutem miſſo, à plerisque haberetur.

V. Dum ita Muncerus cum ſuis ſecure agit, Nobilitas arma capit, & ſeditioſos paſſim invadit, vario rerum ſucceſſu, qui iam plerique tandem victi ac proſtigati, aut in prælio occubuerunt, aut carniſicis manibus interempti ſunt. Horribiliſtimum admodum primo Muncerianorum, deinde reliquorum paſſim tumultuantium ſtragès fuit edita. Quidam ad ducenta fere iſtorum hominum, nec pedibus ad fugiendum, nec manibus ad pugnandum inſtructorum, millia varijs cladibus abſumpta prodiderunt, victorum tandem quoque ira in miſericordiam vertente. Et proſecto excors ſit qui aut de vulgo conſtantiam, aut ab effeminatis & imbellibus victoriam ſibi promittat. Seditioſis huius ſcintillæ ad Franciæ uſque limites evolarunt, ſed à Lotharingæ Duce non ſine multorum cæde nempe 18000. ruſticorum mature exſtinctæ ſunt. Ecce tibi primos Lutheranæ doctrinæ fructus, à Petro Godalio quinque libris prolixè deſcriptos: Ecce Apocalypticæ Locuſtas ſimiles equis paratis in prælium, & ſuper capita earum coronas libertatis & independentiæ &c. quæ breviter tantum attingere volui, inſtituti mei memor. Neque, opinor, ægre feret Lector, in alium locum eadem à me differri. His enim ſi hoc loco recensendis diutius immorari velim, neque citra horrorem illud facturus, & libri prolixitate Lectori ſtultitium ſim allaturus. Quare ad ea quæ plurima mihi diceſſenda reſtant, me accingo; quanto plus, & quidem difficilis admodum itineris, reliquum eſt, tanto incitatiore paſſu progreſſurus.

VI. Ad horum malorum cumulum complures deinde aliarum miſeriæ & calamitates acceſſerunt. O quanta Dei eſt potentia! quam gravis ipſius eſt manus! Felix ille, qui ſub divinæ & æternæ providentiæ alas ſe recipiens, ſpei ſuæ anchoram ſibi iacit quò nulla rerum mundanarum tempeſtas aut calamitas perſtingere poteſt! Miſera quidem Germania, quam primum ſchiſmati favere cœpit, præſentem ſtatim divini numinis ultionem ſenſit. Primo enim toris ſeptem annis acerbiffima eam famēs affixit: deinde novum morbi hæſtenus incogniti genus eam invaſit, & breviffimo temporis ſpacio incredibilem hominum multitudinem ab-

ſumpſit. Vulgo, neſcio quam ob cauſſam, ſudor Anglicus morbus hic dicebatur, eò fortaiſſis quod primus ſchiſmatis auctor ex Anglia prodierit, quod deinde ſcriptis eius in Bohemiam illatis valde fuit auctum; ac tandem à Luthero per univerſam Germaniam propagatum, qui Saxonum auxilio Eccleſiæ oppugare tanto facilius ſibi putabat, quod ab Huſſitis & viribus & numero inferioribus iam oppugnata eſſet, ac contagio, quæ pene quod reliquum erat mortalium depaſta fuit. Ita que omnia elementa in hominum perniciem cœnuraſſe videbantur. Cœlum enim multa ac crebra lugubria ſigna ac prodigia oſtenderat: & Mare limites à Natura ſibi poſitos egreſſum, & vicina longe lateque inundans, ingentem hominum dederat ſtragem. Illud à nonnullis obſervatum, & à ſancto quodam homine dictum eſt, nullam unquam eluvionem aut terræ motum exſtitiſſe quin ſingulare aliquid portenderiat. Illo vero tempore quo prima conſpirationis ac ſeditioſis, quæque eas conſequuta ſunt malorum ſemina ſpargi cœperunt, quod fuit Anno M.D.XXIV. & ſequenti, admirabiles plane atque inuſitati à Mathematicis notari ſunt Planetarum poſitus atque aſpectus, & impendentes miſeriæ ac calamitates prædictæ. Viginſi illarum coniunctiones, de quibus dixi capite ſecundo meſe Februario factæ ſunt: de quibus ſedecim in ſigno Aqueo contigerunt, omnibus Planetis cum Sole in ſigno bicorporeo coniunctis: ex quibus proculdubio (ſi modo quidquam Astrologorum prædictionibus tribuendum eſt) religionis mutatio, ut poſt omnes Astrologos ego quoque ſupra notavi, fuit præſignificata. Tanto vero coniunctiones illarum viginſi magis ſunt admirabiles, quod nunquam eodem meſe contigiſſe reperiantur. Planetarum enim periodi tam inter ſe diverſæ ſunt, (quum unus triginta, alius duodecim, alius uno anno, alius etiam viginſi octo diebus curſum ſuum abſolvat,) ut tam multæ unum in meſem coincidentes coniunctiones ſumma admiratione dignæ merito videantur, quas quidem Luthero & reliquis ſchiſmaticis cœlum terræ miſcentibus, contigiſſe iam diximus. Sed & alia non minus mira prodigia, certiffimi divinæ iræ contra nos præcones ac nuncijs, in cœlis paſſim conſpecti ſunt: quibus Lutherus quoque in libello contra duodecim articulos ruſticorum Principes terret, & quamvis pacis ſtudium præ ſe ferat, crudeliſſimum eis bellum comminatur. *Is, inquit, eſt hodie revertum*

Ec

ſta.

status, ut tyrannidem vestram amplius ferre homines nec
velint, nec possint. Transformari vos oportet, & verbo
Dei (suo scilicet) cedere quod si plebs hoc tempore non
perficiat, alij succedent, à Deo ad hoc excitati. Quod si
inter tot cædes, latrocina & strages infelix fuit
Germania, ut certe fuit, eo quod Lutheri doctrinæ
aures præbuit, non sane infeliciores fuit Helvetia, à
Zuinglio, qui doctrinam suam, ut ipse narrat, ster-
tens in somno, a bono vel malo genio incertum,
acceperat, misere discissa & omni calamitatum
genere vexata: de quo in sequentibus, Luthero in-
terim nuptialem sibi cum Vestali sacrilegum thori
apparante, & diem illum ex omnibus quos unquam
in vita vidit, (sic enim, in familiaribus dicere sole-
bat) iucundissimum summo cum desiderio exspe-
ctante, aliquid dicemus.

DE SCHISMATIS INTER HEL-
VETIOS origine: de que ipsi quæ postea
acciderunt.

CAPUT III.

ARGUMENTUM.

- I. Zuinglius somniator Helvetiam turbat.
- II. Eius conatibus, Episcopus Constantiensis sese op-
ponit.
- III. Tigurini novam Zuinglij doctrinam recipiunt.
- IV. Celebris conventus Basilea habitus, cui Zuinglius
interesse recusat.
- V. Zuinglij doctrina condemnatur.
- VI. Conventus Zuinglianorum Berna habitus, in quo
Zuinglij doctrina recepta fuit, & approbata.

HELVETIORUM gens, non minus corpo-
ris robore quam imperterriti animi mag-
nitudine præstant, concorditer hæcenus in pagis
suis, quamvis separatas iurisdictiones habenti-
bus, aet. illino tamen inter se federe connex-
is vixerat, & quamvis exteris & adversis in-
ter se partibus militaret, pacem tamen domi co-
lebat. Tandem vero mala quædam Etyannis
orco progressa, civili exercato bello, Repub-
licam hanc, cui unitæ ceteroqui nulla externi hostis
vis est formidabilis, vehementer concussit, popu-
losque in ea comprehensos ita commisit, ut socio-
rum populatum cruore terra passim irrigata, & ca-
sorum cadaveribus pingua facta fuerit: idque ob u-

nstantum, & quidem obscuri hominis somnium
Hulderici scilicet Zuinglij, de quo libro secundo
aliquid diximus: qui ab albo vel atro genio (co-
lorem enim ipse inter se tescere non poterat) edo-
ctus atque inductus, Lutheri simulatione populis
illis Novum annuntiavit Evangelium, longe di-
versum illud quidem ab eo quod vel Divus Bea-
tus vel (a) alij Ss. ac Gallus primi apud Helvetios
Christianæ fidei doctores & Apostolici viri ma-
rio ipsorum tradiderat. Fuit vero Zuinglius Canoni-
cus Constantiensis, homo tum vehementis & fer-
vidi animi, tum indomitæ libidinis, ut qui ch-
p. utrum carnis, cælibatam, ut ipse fatetur, nullo
modo ferre posset. Cæperat tum per Saxoniam &
vicinas regiones spargi Lutheri doctrinam, cuius
veritatem scilicet, Zuinglius inter collegas pri-
mum, deinde palam iactabat, adiutus ad hoc
scriptis quibusdam quæ ad eas Regiones iam per-
venerant. Per id tempus in Helvetiam veniunt
Indulgentiarum à Leone X. publicatarum præ-
cones, ad pecuniam ex ijs colligendam pro Sacro
in Turcas Bello, nec non Sancti Petri Basilica per-
ficienda, ut alibi. Eadem igitur occasione Zuing-
lius quæ Lutherus ante triennium usus, eis sese
audacter opposuit, ultra contra Indulgentiarum
abusum & præconum malitiam debaterans, & Ju-
nioribus ex Ecclesiastico ordine, quorum mores
suis congruere noverat, rogavit quod Papam vo-
to castitatis ipsi imposuisse dicebat excutiendi, &
amplectenda libertatis auctor fuit supponens tur-
pi ignorantia ad iugitruavis, quod Papa ab Aposto-
lorum temporibus acceptum consecratum erat, ab
ipso met. Papa esse fabrefactum, nam cur Apostolus
Paulus mulieres in ecclesia voluerit esse velatas,
propter Angelos (b) nempe clericos castitatis An-
gelicæ legi traditos, ne ex earum int. itu concu-
piscencia veneris inficerentur. Non tamen prius
quiquam deserta Ecclesia & cælibatu feminis, si-
ve coningio se mancipia easus fuit, quam Carol-
stadius sacrilegis suis nuptijs, glaciem, quod dicitur,
fregisset, & viam quasi reliquis apparuisset.
Zuinglius vero quum aliquamdiu Glaronæ & in
Eremo D. Virginis docuisset, ita tamen ut hære-
seos virus, quoad poterat, celaret, Tigurum tandem
concessit, quorum aures iam ante ipsius, contra
Indulgentiarum abusum, clamores implerant. In
doctrina de Cæna Domini diversum à Luthero

do-
a Helvetia Sancta Rerum Almanicarum
Tomi. b. 1. Corinth. 15. 10. &c.